

NYHETER OM EU

NYHETSBRV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ DECEMBER 2007

Lissabonfördraget ökar EU:s makt över handelspolitiken

Reglerna för den internationella handeln har till stor del bestämts inom ramen för WTO. De senaste åren har förhandlingarna gått i stå och allt fler avtal sluts mellan länder, eller mellan regioner istället och EU har varit en av de mer aktiva aktörerna i detta. Som ett led i den utvecklingen har EU tagit fram en handelsstrategi. Inom ramen för den strategin och till följd av att WTO underkänt de tidigare handelsavtalen som EU hade främst med sina forna kolonier beslutade man att nya avtal ska träda i kraft till årsskiftet. Sedan länge har EU:s gamla kolonier i AVS-länderna – Afrika, Karibien och Stilla havet – varit särskilt gynnade när det gäller att sälja varor till EU. De flesta varor är tullfria, medan tullar fortfarande finns på europeiska varor som säljs till AVS-länderna. Det som nu förhandlas är så kallade ekonomiska partnerskapsavtal (EPA).

EU är Afrikas största handelspartner. EU importerar mer än unionen exporterar, utom i förhållande till Sydafrika. (EU:s handelsunderskott 2006 var 35 miljarder euro.) Italien och Frankrike är Afrikas viktigaste handelspartners inom EU. Sydafrika, Algeriet och Libyen är EU:s viktigaste handelspartner i Afrika. EU:s export till Afrika 2006 bestod främst av mobiltelefoner, maskiner, läkemedel och fordon. Importen från Afrika dominerades av olja och gas, diamanter och kakaoböner. Förhandlingarna om EPA har pågått i över fem år och de gäller inte bara Afrika utan också andra tidigare europeiska kolonier i Västindien och Stillahavsområdet. Hela AVS-gruppen består av 78 länder, varav 48 i Afrika. Från EU-håll talas det nu om att bygga ett "strategiskt partnerskap" med Afrika. En ambition som växt sig starkare när Kina har börjat flåsa EU i nacken som

investerare i Afrika i sin jakt efter energi och mineraler. EU är fortfarande Afrikas största handelspartner, men Kina har kommit starkt på senare tid och dessutom haft flera toppmöten med Afrika under 2000-talet.

I början av december hölls det för första gången på sju år ett toppmöte mellan EU:s och Afrikas ledare. Sammanlagt 67 stats- och regeringschefer hade hörsammat ordförandelandet Portugals kallelse (Storbritanniens Gordon Brown bojkottade mötet i protest mot Robert Mugabes närvaro). Det finns ekonomiska vinster att skörda i Afrika. För även om fattigdomen i Afrika är utbredd, 400 miljoner lever i extrem fattigdom, så är det på andra sätt en rik kontinent. Här finns tio procent av världens oljereserver och 30 procent av jordens mineraltillgångar. Tillgångar som är mycket eftertraktade inom EU.

EU:s förslag till EPA har redan kritiserats hårt av flera afrikanska regeringar. Trots försäkran om utvecklingsmålsens centrala position har EU i samband med förhandlingar kritiserats för att försämra fattiga länders möjlighet att minska fattigdomen.

Den stora rädslan handlar om att de nya avtalen innebär att förutsättningarna för handeln med EU kommer att försämrats och att de afrikanska länderna på sikt måste öppna för konkurrens från EU, vilket kommer medföra att de afrikanska företagen och den inhemska produktionen riskerar att slås ut.

Flera stora frivilligorganisationer kritiserar den svenska regeringens hållning i EU-förhandlingarna om nya handelsavtal med AVS-länderna. "Handelsminister Ewa Björling måste börja lyssna på kritiken som kommer från Afrika. Forskare, företag, folkrörel-

ser och fackföreningar där har i stort sett samma uppfattning", säger Maud Johansson, som är enhetschef för globala utvecklingsfrågor på Forum Syd. (DN, 6 december 2007)

Forum Syd har tillsammans med en rad organisationer, däribland Diakonia och Svenska Naturskyddsföreningen, tagit fram en rapport som presenterades i början av december. I rapporten slås det bland annat fast att det största problemet är att u-länderna måste tacka ja till ett helt paket när de upprättar de nya handelsavtalen. På sikt ska också avtalen medföra tullfrihet för europeiska varor. Avtalen kan komma att slå ut den afrikanska marknaden.

Trots att WTO inte krävt det har EU också vänt in flera handelsrelaterade överenskommelser i de nya avtalen. Bland annat innehåller avtalen konkurrensregleringar. Till exempel ska länderna upprätta avtal om utländska investeringar och offentlig upphandling. Något som de afrikanska parterna är starkt kritiska emot, eftersom det är verktyg som länderna själva vill kunna styra över. De vill kunna ställa egna krav på investeringarna och sätta upp egna regler kring upphandlingar. Två länder har dragit sig ur förhandlingarna, Sydafrika och Namibia, med hänvisning till att de nya avtalen hotar deras självständighet.

Med Lissabonfördraget ökar EU:s makt över handelspolitiken. När EU får mer makt på området minskar utrymmet för medlemsländerna att agera på dessa områden som är avgörande för fattiga länders möjligheter till rättvisa och utveckling. EU-kommissionen ska kunna sitta bakom stängda dörrar och uppfylla storföretagens önskelistor om avskaffade monopol och avregleringar i syd och i nord.

Utbildning av terrorister olagligt inom hela EU

EU:s terroristlagar ska utvidgas. Dessutom ska flygbolagen vara skyldiga att lämna ut uppgifter om passagerare. Det föreslår EU-kommissionen som ett led i kampen mot terrorism. Enligt förslaget ska uppmaning, utbildning och rekrytering av terrorism bli straffbart över hela EU. För att förslaget ska bli verklighet måste EU:s medlemsländer godkänna det. Det innebär en ändring i det rambeslut som EU antog 2002.

Kommissionen vill också att flygbolag ska lämna ut en rad uppgifter om passagerare vid flygningar till eller från EU. Informationen ska lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna i länderna. Uppgifterna ska samlas i en databas där de kan lagras i upp till 13 år.

Kompakt motstånd mot euron

Euromotståndet bland svenskarna är kompakt. Det visar en opinionsmätning som Sifo gjort på uppdrag av Aftonbladet. Bland de tillfrågade svarade 52 procent att de skulle rösta nej till att byta kronan mot euron vid en folkomröstning idag. 39 procent skulle rösta ja. Av männen säger 49 procent ja och 45 procent nej. Kvinnorna är mer negativa till euron: 59 procent säger nej och 30 procent ja. I folkomröstningen om euron 2003 röstade 55,9 procent nej och 42 procent ja. Undersökningen gjordes 26-29 november. Sifo telefonintervjuade ett representativt urval på 973 personer.

EU:s budget 1.100 miljarder kronor

EU:s budget för 2008 kommer att gå löst på drygt 120 miljarder euro, cirka 1.100 miljarder kronor. Det står klart sedan EU-länderna och EU-parlamentet enats om utgifterna för nästa år. Den svenska medlemsavgiften blir därmed, preliminärt, knappt 30 miljarder svenska kronor brutto 2008. Trots motstånd från bland andra Sverige och Storbritannien innebär uppgörelsen att tidigare uppgjorda ramar för de olika politikområdena ändras. En del av det stora jordbruks-

stödet - EU:s enskilt största utgiftspost, ska föras över till kontot för det storstilade satellitprojektet Galileo och satsningen på EIT, ett europeiskt nätverk för innovation och teknologi. För att ha råd med Galileo, ett projekt som varit på väg att haverera före den egentliga starten, tas också knappt en miljard kronor från forskningsanslagen.

EU-städare får inte synas

De som städar EU-parlamentets lokaler i Bryssel arbetar under dåliga förhållanden. Städningen får bara ske på tidiga morgnar eller sena kvällar. Städarna får därför bara deltidsjobb och de göms undan så att parlamentarikerna aldrig behöver se dem, enligt Fastighetsanställdas ordförande Hans Öhlund, som även är ordförande i det europeiska städfacket.

– Det är fruktansvärt. Det var länge sedan vi gick ifrån kraven på morgon- och kvällsstädning i Sverige. Städarna kan inte leva på deltidslöner och det är klart att de måste få synas, säger han. Enligt det belgiska facket FGTB släpps de fackligt förtroendevalda inte heller in i EU:s lokaler för att träffa sina medlemmar, uppger Hans Öhlund, som rest till Bryssel för att protestera.

Buggning utan misstanke om brott

Under de senaste åren har flera lagförslag trätt i kraft i Sverige – via beslut i EU – som ger svenska myndigheter utvidgad rätt att avlyssna och övervaka medborgarna.

Sedan 2004 kan utländsk polis begära hjälp om att avlyssna personer i Sverige i hemlighet. Det finns ingen redogörelse för hur dessa uppgifter sedan används. Men vi vet att de missbrukas, inte minst mot medborgare med muslimsk bakgrund.

Nyligen, den 14 november, röstade riksdagen igenom ytterligare inskränkningar. Det ska bli tillåtet med hemlig rumsavlyssning (buggning) och att avlyssning sker utan misstanke eller att brott begåtts. Detta till trots att svensk grundlag slår fast att varje medborgare är skyddad mot "hemlig avlyssning eller upptagning av telefonsamtal eller annat förtroligt meddelande".

Serbien närmar sig unionen

Serbien är nu nära ett associationsavtal med EU, vilket kan ses som ett första steg mot medlemskap.

För att EU ska skriva på ett avtal med Serbien måste landet samarbeta bättre med den internationella krigsribunalen för det forna Jugoslavien i Haag.

– Under 2007 har det skett stadiga, men ojämnt fördelade framsteg på västra Balkan, sade kommissionären Olli Rehn när han presenterade EU-kommissionens årliga rapport om utvidgningsförhandlingarna med de tre kandidatländerna Kroatien, Makedonien och Turkiet och fyra potentiella kandidatländer Albanien, Bosnien, Montenegro och Serbien.

Nio nya länder i passunionen

EU:s justitie- och inrikesministrar har beslutat att utvidga passunionen – Schengenavtalet – med nio av de länder som blev EU-medlemmar 2004: Estland, Ungern, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovenien, Slovakien och Tjeckien. Enligt ministerrådet har de nio länderna genomfört de förändringar som krävs för att delta i Schengensamarbetet. Cypern, liksom Bulgarien och Rumänien, väntas uppfylla kraven de kommande åren. Schengenavtalet innebär att passkontrollen vid gränserna gentemot de nio nya länderna slopas. För resor över land- och sjögränserna slopas passkontrollerna den 21 december i år. Däremot blir kontrollerna vid flygplatserna kvar till mars 2008.

Högerextrem partigrupp sprack

Den högerextrema partigruppen i EU-parlamentet ITS har spruckit sedan fem rumänska ledamöter lämnat gruppen. Avhoppet skedde i protest mot att den italienska medlemmen i gruppen, fascistledaren Alessandra Mussolini, kritiserat invandringen av rumäner till Italien och kallat rumänerna för notoriska förbrytare. Därmed uppfyller inte ITS inte längre parlamentets krav på att en grupp måste bestå av minst 20 ledamöter.

ITS bestod av medlemmar från Bulgarien, Rumänien, Frankrike, Belgien, Storbritannien, Österrike och Italien.